

Historia i społeczeństwo 3 F

1. Polskie wzorce obywatela.

Temat przedstawia poglądy polityczno społeczne wybitnych myślicieli Rzeczypospolitej XVI – XVIII wieku. Zwrócili oni szczególną uwagę na postawę Polaka – obywatela i patriotę (porównanie w tabeli).

2. Wielkie rewolucje – rewolucje społeczne.

Bunt 13 kolonii angielskich w Ameryce Północnej doprowadził do powstania USA. Wojna o niepodległość trwała w latach 1775 – 1783. W 1776 r. została uchwalona Deklaracja Niepodległości, a w 1787 r. pierwsza konstytucja na świecie (obowiązuje do dziś).

Walka z absolutyzmem, feudalizmem, o prawa stanu trzeciego we Francji doprowadziła w 1789 r. do rewolucji. Najpierw wprowadzono ustrój monarchii konstytucyjnej, a następnie po obaleniu króla Ludwika XVI, ustanowiono republikę w 1792 r. W obu państwach wprowadzono zasady suwerenności narodu i trójpodziału władzy (sprawdzić znaczenie terminów). Ustrój społeczny miał opierać na prawie do wolności, równości i nietykalności własności.

W latach 1848 – 1849 nastąpiła fala wystąpień rewolucyjnych i narodowowyzwoleńczych w wielu krajach europejskich. Wydarzenia te nazwą Wiosną Ludów. Społeczeństwa walczyły o prawa obywatelskie między innymi powszechne prawo wyborcze, robotnicy chcieli poprawy warunków pracy i życia, chłopci wolności osobistej i reformy własnościowej. Narody pozbawione wolności np.: Polacy, Węgrzy podjęli walkę o niepodległość, Niemcy i Włosi dążyli do zjednoczenia. Większość celów nie osiągnięto. W XIX wieku nastąpił rozwój ideologii socjalistycznej. Część myślicieli opowiedziała się za socjalizmem utopijnym, część poparła poglądy Karola Marksa. Twierdził on, że zjednoczeni robotnicy powinni obalić kapitalizm na drodze rewolucji i zlikwidować prywatną własność środków produkcji. W Rosji w 1905 roku, a następnie w 1917 roku wybuchły rewolucje, które doprowadziły do obalenia caratu i ustanowienia przez bolszewików komunizmu wojennego.